

SLOVENSKI NAROD.

Izbija vsak dan svečer izvzemši nedelje in praznike ter velja po polni prejemar na avstro-ogrsko dežele na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrta leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, na pol leta 12 K, na četrta leta 6 K, na en mesec 2 K. Kjer hodi sam pošt, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrta leta 5 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčije celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko isto leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vplačilne naročnine se ne osira. — Za omanila se plačuje od petorodopsne pošte vrste po 14 h, če se omanila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Depisi naj se involé frankovat. — Recepti se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Kranjskih ulicah št. 5. — Upravljalstvo naj se blagovoljivo pošilja naročnine, reklamacije, omanila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 84.

Posamezne številke po 10 h.

Upravljalstva telefon št. 85.

Deželni zbori.

Septembra in oktobra so sklicani večinoma vsi deželni zbori. 15. septembra se snidejo deželni zbori češki, galiski, predarlski, solnograški, štajerski, moravski, koroški in šlezjski, 22. septembra goriški, gornjeavstrijski in tirolski, 5. oktobra pa bukovinski. Sklicani niso deželni zbori kranjski, istrski, tržaški, nižjeavstrijski ter dalmatinski, ki je razpuščen.

Zasedanje deželnih zborov je v najtesnejši zvezi z zasedanjem državnega zbora, ker so mandati prvih kakor drugega večinoma v enih in istih rokah. Zato je kampanja v deželnih zborih političnega pomena vobče. S predstoječim zasedanjem se začne jesenska kampanja.

Izmed vseh deželnozbornih zasedanj je najvažnejše ono češkega deželnega zbora, ki si je vedno znal pridobivati in vzdrževati važnost, ki navadno ni manjša od važnosti državnega zbora, včasih je pa še večja. Letos bo vzbujal češki deželni zbor posebno pozornost, ker mu bo razpravljati o volilni reformi. Kako se navsezadnje uredi na Češkem volilna reforma, je za druge kronovine brez posebne važnosti. Toda z volilno reformo hoče vlada združiti pokus, ki je v zvezi z njenimi pripravami zaradi jezikovnega zakona v državnem zboru.

Vlada hoče napraviti jezikovni zakon le za Češko. Mi smo bili vedno proti temu in nam kar nič ne ugaja sedaj parcialno reševanje tako globočnih zadev. Taka reševanja se navadno končajo s tem, da se uredi stvar za kako posamično kronovino, potem je pa cele nadaljne akcije sploh konec.

Zanima nas pa letošnje prizadevanje vlade doseči med Čehi in Nemci sporazumljenje glede jezikovnega zakona za Češko zaradi tega, ker bo podlaga sporazumljenju preuredba volilnih okrajev na Češkem po principu narodnosti in reforma državne uprave v tem smislu, da se ustanove po narodnosti enotna okrožja. To nas zanima, ker bo s tem dano Slovence na Štajerskem in Koroškem takorekoc napotilo, v kateri smeri naj se gibljejo njih prizadevanja za osvobodjenje iz nemškega varuštva. Za tako preuredbo volilnih okrajev na Štajerskem in Koroškem se bomo vedno zavzemali kakor tudi za reformo državne uprave, da se ustanove enotna okrožja po narodnosti, ker vidimo v tem saniranje javnih razmer.

LISTEK.

Primož Trubar.

Ob štiristoletnici njegovega rojstva.
Napisal R. Pustoslavšek.
(Dolge.)

Rovanju nasprotnikov se je končno (1540.) vendarle posrečilo, da so ga izrinili na deželo, kjer se mu je zopet podelila župnija Loka pri Račah, dve leti nato pa župnija v Laškem. Istega leta 1542. ga je ljubljanski škof Ravbarjev tolerantnejši naslednik Franc Kacijaner pozval nazaj v Ljubljano kot stolnega korarja in mu leta 1544. poveril propovedništvo v stolnici, zajedno s Pavlom Wienerjem; in odslej sta ta dva propovedovala slovenski in nemški. Ko pa je Kacijaner umrl in je 19. decembra 1544. njegovo prestolico zasedel zelotični, jezuitični Urban Tector, moral je zopet na deželo, in sicer v Št. Jernej na Dolenjskem, ki so isto leto (1546.) Turki po njem skoro dan za dnem morili in požigali. V Trstu pa je umrl Trubarjev zaščitnik škof Bonhomo. Ko je škof Urban, ki je kot kraljev dvorni propovednik, izpovednik in miloščinar izvečine bival na Dunaju in bil prijatelj Ignacija Loyole in Klavdija

Srbska trgovinska pogodba.

Dunaj, 27. avgusta. Minister dr. Ebenhoeh je izjavil nekemu dopisniku, da se bo kmalu odločilo, ali ostane v ministrstvu ali ne. Nadalje je povedal dr. Ebenhoeh, da beseda, ki jo je dal minister dr. Gessmann glede uveljavljenja srbske trgovinske pogodbe, velja tudi za njega. — Med poljedelskim in trgovinskim ministrom je bila večeraj konferenca zaradi uveljavljenja trgovinske pogodbe s Srbijo. Danes pridejo v ta namen delegatje ogrske vlade na Dunaj.

Važne politične konference.

Praga, 28. avgusta. Na sestanku med angleškim kraljem, francoskim ministrskim predsednikom Clemenceaum in ruskim ministrom Izvolskim v Marijinih Lazih se je razpravljalo v prvi vrsti o priznanju Muleja Hafida za maroškega sultana in o pogajanjih, ki so se uvedla v ta namen med Francijo in Španijo. Razpravljalo pa se je tudi o novih razmerah na Turškem, o odpoklicanju macedonskih reformnih častnikov, o gradnji balkanske železnice.

Srbija in Črna gora.

Belgrad, 27. avgusta. Srbski minister zunanjih del je takoj pri nastopu storil potrebne korake, da se poravnava napetost med Srbijo in Črno goro. Pri tem pa je stavila Črna gora z ozirom na veleizdajniško pravdo take pogoje, da jih v Belgradu niso mogli sprejeti, vsled česar so se sprava pogajanja razbila.

Za neodvisnost Bolgarije.

Pariz, 27. avgusta. Iz Sofije se poroča, da izdajo socialisti, ki streme po veliki Bolgariji, razglas, s katerim se vlada prisili, da se izreče za ali proti proklamaciji neodvisnosti Bolgarske. To se zgodi pred sestankom turškega parlamenta, da se postavi parlament pred faktum.

Ustavna Turčija.

Korupcija stare vlade.

Carigrad, 27. avgusta. Korupcija stare vlade je postala za državne finance prava hranilnica. Milijoni, ki so jih nakupili mogočnejši prejšnje absolutistične vlade s tatvino, korupcijo, prodajo služb, redov in naslovov, prihajajo sedaj prav državnemu zakladu. Danes si je dal finančni minister pri banki izplačati

2 1/2 milijona frankov na ček, ki so ga odvzeli prejšnjemu mornaričnemu ministru Hasam Rami paši. Kmalu bo finančni minister izven vseh skrbi. Ves pokradeni in prisleparjeni denar ostane v deželi, izgubljene so le vsote, ki so se izplačale zunanjim agentom in časopisom. Mladoturško časopisje je že pričelo z razkrivanjem. Na prvem mestu imenuje pariški »Journal des Débats«, ki je dobival na leto 24.000 frankov.

Predsednik novega parlamenta.

Za predsednika novega turškega parlamenta je določen bivši veliki vezir Ferid paša.

Podiranje jetnišnie.

V Smirni je ljudstvo porušilo vse ječe, kjer so bili dosedaj zaprti politični osumljenci. Tam, kjer je stala glavna ječa, se napravil velik vrt, a sredi vrta se postavi kip »svobode«. Mladoturško časopisje je že začelo nabirati prostovoljne prispevke v ta namen. Prve prispevke so poslali visoki državni uradniki.

Železnica Donava - Adrija.

Belgrad, 27. avgusta. Vsled prevrata v Turčiji se spremeni tudi projekt za železnico Donava-Adrija. Predvsem se opusti nameravana stranska proga Skader-Bar.

Veliki vezir odstopi?

Dunaj, 27. avgusta. Iz Carigrada se poroča, da sedanjí veliki vezir (ministrski predsednik) Kiamil paša, odstopi še preden se zbere novi parlament.

Sultan in prestolonaslednik.

Carigrad, 27. avgusta. Mladoturški spravní politiki se je po dolgem prizadevanju posrečilo, da je sultan privolil, da ga sme obiskati prestolonaslednik. Prestolonaslednik je poljubil sultanu roko, a sultan je njega poljubil na lice ter je rekel: »Moj ljubi brat, pozabiva na staro sovražnost ter delajva za napredek domovine!« Vladni list »Ikkdam« navdušeno pozdravlja spravo ter pravi, da narod želi pri vsakem selamlíku videti sultana v spemstvu princev.

Zarote na Portugalskem.

Madrid, 27. avgusta. Politični položaj na Portugalskem je skrajno obupen. Republikanci so sklenili zaroto, da v najbližji bodočnosti spravijo s sveta še zadnje člane kraljeve dinastije z nenavadnim nasilstvom. Republikansko časopisje ščuva množice neprestano k nasilstvom, a vlada ne upa nastopiti proti prekucuhom, dasi so ji znane priprave za drugi kraljevi umor. — V

predmestju Alcantare je drhal napadla dva dvorna voza ter pretepla vozeče se osebe. Vojaštvo v vseh vojašnicah je konsignirano. — Cejo med kraljevo telesno stražo so se objavili zarotniki, vsled česar je bila telesna straža nepričakovano premeščena z dvora v Lagos, v dvorno vojašnico pa je prišel iz Coimbra kraljevi rodbini najvdanejši polk.

Prevrat v Maroku.

Pariz, 27. avgusta. Vsa plemena okoli Tangerja so že priznala Muleja Hafida za sultana. Tudi v Mazaganu so ga izklicali za sultana. Povsod se vrača mir, tako da velesilam ne preostaja drugega, kakor potrditi novega sultana, ki si ga je želelo ljudstvo. Dosedanjega sultana Abdula Azisa preženo iz Maroka.

Dopisi.

Z Bleda. Raznoterosti. Začetkoma sezone je letos slabo kazalo, ker stanovanj je bilo še veliko neodanih, no, sedaj je boljše, hoteli so polni in tudi vile dobro zasedene, dasi bi lahko še več tujcev sprejeli, saj je še več sob in stanovanj praznih, to pa, ker se je zadnji čas na Bledu mnogo zidalo. Zida se pa tu pri nas vse navzkriž, kakor se komu poljubi, brez vsakega regulacijskega načrta. Bled, ki hoče postati moderno zdravilišče in kopališče, pa še danes nima regulacijskega načrta! Celó v Bohinju, ki ima le nekaj vil, imajo že tak načrt, za Bled se pa županstvo kakor zdraviliška komisija prav nič ne brigata da bi se napravil nujno potrebni regulacijski načrt. Imamo lepe nove vile, ali veste, da se bogu usmili. Tu je treba takoj od pomoči, ako hočemo, da bo Bled napredoval, in da si pridobimo več tujcev, in sicer takih tujcev, ki bodo dalj časa bivali na Bledu, ne samo po par dni, ker le od takih bo imel Bled lepe dohodke. Kakor znano, je del vasi Grad pred dvema meseci pogorel, ali čudno, da se dosedaj še ni prav nič pričelo z gradnjo novih hiš. Kakor se čuje, se sili pogorelec, ki so večinoma kmetje, da bi gradili kar vile ali hiše s stanovanji za tujce, kar je pa velika nezmisel. Stanovanj je dovolj, letos je še teh velikih praznih. Ali naj se kmet po nepotrebnem zadolži, da bo imel lepo hišo, pa — prazno stanovanje?! Naj dotični faktorji delujejo na to, da se gradijo čedne hiše, pripravne za kmeta — in nič drugega. Ker ima občina že sedaj nad 80% doklad, je umevno,

da sama brez podpore ne zmore vsega, treba bode upeljati vodovod, električno razsvetljavo itd., ker bo vse mnogo stalo. Dolžnost našega deželnega zbora je, da se tudi za Bled vsaj nekoliko pobriga in preskrbi zadostno podporo, ker dosedaj se žali Bog še ni prav nič storilo za Bled. Koliko žrtvuje Štajerska za Rogaško Slatino, Gleichenberg, Dobrno itd. in koliko Kranjska za Bled? Torej g. poslanci dolžnost vašo je, da se v deželnem zboru oglašate in izposlujete Bledu izdatno podporo, da ne bo zaostal za drugimi alpskimi letovišči, ki vidno napredujejo in znajo postati sedaj, ko je odprta nova železnica, »nevarni« tekmeči našemu Bledu. — Seda ko se po deželnem odboru regulira tisti del Bleda (Grad), ki je pogorel, bi kazalo, da se izdela nekaj generalni načrt za ves Bled, da se ne bo zidalo — in zida se veliko — kakor se komu poljubi. Ceste, te je treba v prvi vrsti urediti in izboljšati. Tako je na Bledu velik del novih hiš in vil (14), ki nimajo niti ene javne ceste in si morajo ti posestniki, vkljub temu, da plačujejo visoke občinske in druge doklade, sami vzdržavati »privatne ceste«, da jim je sploh mogoče priti do svojih bivališč. Ali ni to neverjetno? Posestniki se vedno pritožujejo, občina pa pravi, da nima denarja, da bi odkupila te privatne ceste, ki so, ker se splošno uporabljajo, grozno zanemarjene. In kaj poretu tujci, ki prihajajo sem, pa vidijo lepe vile pa zanemarjene ceste? Splošno zabavljanje in — vdrugeč jih ni več nazaj. Tudi je neopustljivo, da županstvo dovoljuje, da gradijo takorekoc sredi med temi vilami zidarji in tesarji svoja tesašča in skladišča, da že zgodaj v jutro tešajo in razbijajo. Jeli to zdravilišče? Kdo vraga pa bode prišel v tak kraj in plačal »kurtakso«, ako mu že v jutro razbijajo?! Izvedel sem, da se je neki sekijski šef iz ministrstva pritožil pri okrajnemu glavarstvu v Radovljici zoper tako dovoljenje, da smejo tesarji tam v bližini vil napravljati svoja tesašča, da tako gosti nimajo miru. Tudi zdraviliška komisija se veliko premalo brigata za tujdigo tujkega prometa in nudi tujcem veliko premalo udobnosti. V letoviškem listu, ki ga izdaja ta komisija, se priporoča obisk koč na Osojnici, od koder je krasen razgled. »Tu se dobe mrzla jedila in izvrstne pijače,« tako se bere v insecratu. Ko pa prideš na Osojnico, pa zaman iščeš mrzli jedil in izvrstne pijače! Pod to anonso je druga tudi vredna vse pozornosti, to je: Javni

Jaja, izvedel, da se Trubar, čeprav ne javno, bori za podeljevanje oltarnega zakramenta v obeh oblikah in da se je temu njegovemu mnenju pridružil že precejšnje število ljubljanskih duhovnikov, je dosegel pri kralju Ferdinandu kraljevo tiralico proti posvetnim in cerkvenim glavam evangeljskega gibanja na Kranjskem. Starega ljubljanskega prošta Mertlica so odstavili in iz cerkve izključili, generalnega vikarja Jurja Dragolica pa so vrgli v ječo in ravno tako kanonika Pavla Wienerja, katerega so potem, ko so ga zaslislali, izgnali na Sedmograško. Trubarja na srečo ravno tiste dni, ko so ga lovili škofovi biriči, ni bilo na fari in ker so ga prijatelji pravčasno posvarili, se mu je posrečilo, da jim je ubežal preko deželne meje. Da bi se pa vendarle znosil nad njim, je škof zaukazal vlomiti v njegovo hišo v Ljubljani in zaseči in odnesti vso njegovo imovino, izmed katere je zlasti omeniti knjižnico. Seveda so mu odvzeli tudi vse cerkvene dohodke. Trubar je tačas najbrže kot slovenski propovednik bival v Trstu.

Ker so se pri knezu zanj zavzeli deželni stanovi, je dobil Trubar že naslednje (1548.) leto dovoljenje, da se sme vrniti na Kranjsko, pod pogojem seveda, da ne bode deloval v duhu evangeljskega naziranja, da se sploh ne bode niti najmanje ne vti-

kal v verske stvari. Odvzeta so mu bila vsa mesta, bil je iz cerkve izobčen in proklet. In tako Trubarju ni bilo obstanka doma. Zopet so jeli rovatí proti njemu tako, da je moral bežati iznova: preko Gorenjske in Koroške je bežal pred škofovimi tiralci, ki so ga zasledovali do tirolske meje, in je srečno dospel na gorjenje Nemško v Norimberg k znanemu predikantu Veita Dietrichu, ki je bil Luthrov prisednik in dober prijatelj, in tam se je Trubarjevo evangeljsko naziranje utrdilo le še bolj. Z Dietrichom sta postala dobra prijatelja in Trubar je na njegovo priporočilo leta 1548. postal jutranji pridigar v Rotenburgu ob Tauberi. Tam si je Trubar ustanovil lastno domačijo, srečno oženivši se s svojo Barbaro, hčerjo celjskega lekarja Klause, ki je bila imenitna gospodinja in družinska mati, in tam se mu je čez leto rodil prvi sin Primož. Tako se je bil popolnoma udomačil na Nemškem in niti več mislil ni na to, da bi morda še kdaj videl svojo domovino, ki ga je tako kruto zatirala in ki ga je bila izgnala. Ipak ni mogla usahnuti v njem ljubezen do nje, vsaj je svojo dečo vzgajal v slovenskem duhu: njegov drugi sin Felician, ki se mu je rodil v Kemptenu, kamor je Trubar leta 1553. prišel kot propovednik in ki je kasneje bil na Kranjskem propovednik in superin-

tendent, je bil prepojen domovinske ljubezni, kakor njegov oče in je govoril in pisal najboljšo tedanjo slovensčino, vse drugače nego marsikateri sin marsikaterega svobodnega našega v tujini živečega slovenskega pisatelja.

Se v Rotenburgu je Trubar jel razmišljati, kako bi svojim rojakom na Kranjskem pomagal v njihovem boju za evangeljsko stvar in proti propadajočemu katoliškemu kleru. Že ko je bil še v domovini propovedoval v slovenskem jeziku, se je v njem vzbudila želja, da bi se bog usmilil ubogega, dobrosrčnega naroda in ga blagoslovil tako, da bi se tudi njegov jezik kakor jezik drugih narodov pisal in čital, da bi bilo sv. pismo in še marsikatera druga knjiga prevedena in natisnjena v slovensčini. Ta želja mu je rodila misel, ki je postala odločilna za slovensko slovstvo: misel, prirediti Slovence v lastnem jeziku tiskanih knjig.

Neizogibno je, da se tukaj na kratko ozremo na jezikovni in kulturni položaj Slovencev do Trubarjevega nastopa.

Miroljubni Slovenci so že zgodaj docela prišli pod oblast germanskih Frankov in so potrpežljivo nosili tuji jarem. Krščanska vera, ki so jim jo nosili nemški (in deloma tudi italijanski) menihi, ki jim je oznanjala mir in bratovsko ljubezen,

enakopravnost vseh ljudi in pravičnost, se jim je omilila tako, da prav nič niso opazili, da jim oznanjevalci vere, ljubezni, prihajajoči iz sovražnih, gospodstvaljnih dežel, zaeno z vero donajajo okove nesvobode, davščino in tujo nadoblast. Cesar ni zatrla posvetna frankovska gospoda, to je zatrla rimska cerkev, pod katere področje so Slovenci prišli po vsi svoji nesreči. Dočim je namreč iztočna cerkev ohranila slovensčino, ki sta jo uvedla slovenska blagovestnik Ciril in Metod, kot cerkveni jezik, jo je rimska cerkev v Slovenceh zatirala, kjer jo je le mogla in na nje-no mesto uvedla latinščino. Tako so bili Slovence uničeni vsi sadovi novo življenje obetajoče zore Ciril in Metodovega prepoveda v 9. stoletju. Ostalo jim je le malo število pisanih knjig, od blagovestnikov prevedenih evangelijev in dejanj, pa še teh Slovence izvečine niso več umeli, ker niso bili dovolj v rabi. Cerkev se ni zmenila za slov. narodov jezik, frankovski plemenitaši, ki so jim robotali slovenski domačini, pa tudi niso uvidevali vzroka, zakaj bi gojili slovensčino in tako se je morala zatirana umakniti v borno koč malonaobraženega domačina - kmeta. Slovensčina se je zanemarjala tako, da je celo naobraženi Slovenci niso prav znali, ker so se izvečine posluževali jezika gospode: nemščine.

park »Straža«, ki je tudi last te komisije, je, kakor se čita v listu »namenj en edinole v zabavo tujcem«. Res v zabavo! Tujca posili smeh, ko vidi ta »park«, pravi naradni park, ker ni drugega kakor par klopi pod leščevjem. Toda pardon, steže so tudi bile, sedaj pa zaman čakajo usmiljene roke, ki bi jih očedila bujnih kopriv in drugih takih cvetlice. Tudi pot okoli »Straže«, tujcem jako priljubljena sprehajališče, je nujno potrebna poprave; del, ki vodi mimo kamnoloma, je vedno zasut in s skalami založen, torej bi kazalo pot malo višje preložiti, kar vse bi se dalo z neznatnimi stroški izvršiti. Treba je le, da se gospodje v tej komisiji nekoliko bolj primejo dela in vse stave v prosep tujkega prometa, da se ne bo slišalo vednih pritožb od strani tujcev.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 28 avgusta.

— Občinski svet ljubljanski ima izredno sejo v ponedeljek, dne 31. avgusta t. l. ob šestih popoldne v mestni dvorani. Edina točka dnevnega reda so naznanila predsedstva.

— VIII. kongres slovenskih časnikarjev v Ljubljani. Slovenskim časnikarjem in književnikom, ki so se priglasili na kongres, javljamo, da je izdaja legitimacij za kongres v rokah centralnega odbora. Zato nam ni mogoče poslati dotičnikom legitimacij, dobe jih pa v ponedeljek, dne 7. septembra v Ljubljani v kongresni pisarni, kjer bo treba ob enem plačati tudi kongresno pristojbino. Kdor bi hotel, da se mu preskrbi stanovanje, naj to sporoči najkasneje do 2. septembra t. l. »Društvo slovenskih književnikov in časnikarjev«. — V Zagrebu se te dni mudijo tudi udeleženci kongresa. Takisto se nam poroča iz Zagreba, da prideta med drugimi na kongres tudi hrvaška napredna poslanca dr. Gjurčin, dr. Ivan Lorković ter urednik »Pokreta« Večeslav Wilder.

— Na razna vprašanja, zakaj so vse prireditve ob priliki kongresa slovenskih časnikarjev v hotelu »Union«, odgovorjamo, da so vsi prostori v »Narodnem domu« že mesece oddani »Splošnemu slovenskemu ženskemu društvu«, ki priredi v vseh gornjih prostorih in v sobanah trgovskega društva »Merkur« razstavo »Otrok«. V »Narodnem domu« torej pri najboljši volji ni moči prirediti niti kongresa, niti banketa in tudi ne koncerta.

— Nove srednje šole. Pred nekaj dnevi je izšla odredba naučnega ministrstva glede novih srednjih šol, namreč realnih gimnazij in reformnih realnih gimnazij. Obe novi srednji šoli obsegata po 8 razredov, glavni razloček med obema je ta, da se poučuje latinščina na realnih gimnazijah v vseh 8 razredih, v reformnih realnih gimnazijah pa samo v višjih 4 razredih. Grščina odpade popolnoma. Absolventje enega in drugega zavoda lahko nadaljujejo študije na vseh visokih šolah, izvenšiji nekatero stroko (na primer klasiško filologijo). Jako priporočljivo bi bilo, če bi se tudi na Kranjskem nekatero obstoječo srednjo šolo izpremenile v nove srednje šole, zlasti one v krajih, kjer je samo ena sred-

nja šola in taki kraji so vsi, izvemzhi Ljubljano. Kakor čujemo, namerava idrijska občina ukreniti kar najhitreje, da se izpremeni njena višja realka v reformno realno gimnazijo; nižji 4 razredi ostanejo kakršni so, istotako 6. in 7. razred začasno, v 5. razredu pa bi se poučevalo po načrtu reformnih realnih gimnazij. Izprememba bi se od 5. razreda dalje vsako leto izpopolnjevala, Idrija pa bi prišla na ta način takorekoč do gimnazije in realke.

— Klerikalne zahteve. Na zborovanju klerikalnih dijakov v Gorici dne 22. t. m. so bile sprejete tudi resolucije glede slovenskih šol. Zahtevali so slovenske ljudske šole, slovenski gimnazij in slovensko vseučilišče. Stališče klerikalcev glede slovenskih ljudskih šol je znano. »Šolski dom« jim je vse, zraven tega pa jim je prava politična strankarska postojanka. Namesto da bi ne tirali slovenskih ljudskih šol v politiko, je »Šolski dom« dobro došel njihovi stranki. Nadškof Sedej namerava v kratkem otvoriti gimnazijski internat. Poslopje — Beckmannova vila — je že pripravljeno. V internatu se bodo učenci pripravljali na svoj bodoči duhovniški poklic. Kakor hitro dobe klerikaleci ta internat, se ne bodo zmenili več za slovenski gimnazij. Klerikaleci pa tudi zahtevajo klerikalno univerzo v Solnogradu, in ko bo ta otvorena, so dosegli svoj namen, za slovensko vseučilišče se pa ne bodo pehali. Ako se torej natanko premotri zahteve klerikalnih dijakov, se koj opazi, da niso drugega, kakor pesek v oči. Z besedami se navdušujejo — hinavci — za slovenske šole, v resnici pa delujejo za klerikalne zavode, ker je pač pri njih več stranka kot pa narodnost.

— Akt izgubljen. Ves akt, tika-joč se gradnje okoliške ljudske šole v Celju, obilen in dokaj obsežen, se je — izgubil! Tako se nam piše iz tozadevno dobro poučenih krogov. Skoraj neverjetno, a zopet verjetno, ako pomislimo, kako iznajdljivi so vedno gori v Gradu, kadar se gre za kak interes, zlasti kulturni, nas — Slovencev! Da se ima le iznova povod stvar zopet zavleči na leta! — Interesovane sloje pa resno opozorimo, naj gori pri namestitvju v Gradu glasno zaropotajo ter energično zahtevajo, da se to pereče vprašanje že vendar enkrat reši, tako ali tako. V ustavni državi naj se vendar ne tepta na tako brezobzirno način pravice državljanov! Hočemo pravico in nič drugega. Quo usque tandem!

— Iz šolske službe. Za začasno učiteljico v Košani je imenovana izprašana supletinja Matilda Jager. Razstava »Otrok«. Za razstavo »Otrok« vlada med narodnim žentvom nele v Ljubljani, ampak tudi po drugih slovenskih pokrajinah veliko zanimanje. Posebno tržaške narodne dame se živahno zanimajo za razstavo ter so sklenile, da si jo pridejo pri prvi ugodni priliki ogledat. Nadejati se je, da slede njegovemu zgledu tudi narodnjakinje iz drugih slovenskih dežela, saj bo na razstavi toliko predmetov in stvari, ki morajo zanimati nele ženo kot tako, ampak vsakogar, ki ljubi mladino. Že večeraj smo omenili, da izide v kratkem na razstavo se nanašajoči katalog, v katerem ne bodo samo navedene stvari, ki so razstavljene, imena razstavljalcev itd., marveč se pričajo tudi razni belestristični in strokovni prispevki izpod peres odlič-

nih naših pisateljev in pisateljic. Med drugimi omenjamo danes tele prispevke: Ant. Aškerc: »Balada Kilijana Najdeniča«, dr. Demeter Bleiweis-Trstenički: »Nekaj besed o nalezljivih otroških boleznih«, Fr. Milčinski: »Agica - Majkidragica«, Vito Zupančič: »Nesrečni otroci« i. dr.

Shod socialnih demokratov. Snoči je bil na vrtu »Narodnega doma« shod, ki so ga sklicali socialni demokrati. Bil je primeroma slabo obiskan, dasi je bila poleg prve točke dnevnega reda »Draginja, vlada in ljudstvo«, še na sporedu »Velesrbaka zarota in jugoslovanska socialna demokracija«. Delavci vedo, da imajo voditelji socialne demokracije samo široka usta, da pa niso vstanu napraviti prav nič proti obstoječi draginji, kakor tudi še marsikdo drugi ne more. Vodje socialno - demokratični sami vedo, da je njih govorjenje o draginji premlevanje vedno enih in istih večkrat prav absurdnih reči, zato so večeraj dejali na dnevni red še velesrbsko zaroto No, tudi to ni vleklo, ker delavci bero poleg »Rdečega Praporja« tudi še »Slovenski Narod«. Večerašnjemu shodu je predsedoval Petrič. O prvi točki je govoril Anton Kristan, ki je konstatiral, da je draginja, ki so je kri- vi davki, doklade, colnina, agentje, brajčevci, prekupci. Draginja se da v Ljubljani odpraviti le, če se vsakdo vpiše v socialno - demokratično konsumno društvo, za kar je vzdignil govornik najbolj kričečo reklamo. Sploh se je videlo, da je le za vabljene v ta konsum prirejane shod. O drugi točki je poročal Ethin Kristan. Za tistega, ki še ni bil poučen o dogodkih in razmerah na Hrvaškem, Bosni in Hercegovini, je bilo to poročanje, da se je seznanil s temi razmerami in dogodki. Govornik je končno ostro protestiral proti temu, da se s strani slovenskih klerikalcev podpirajo Rauchova barbarizma, v kar so zborovalci hrupno pritrdili. S tem je bilo shoda konec.

Čemu se je zgradila takozvana Bohinjska železnica? Resničen dogodek. Sploh se je zatrjevalo, da je ta prog v prvi vrsti stratežičnega in potem šele prometno - industrijskega pomena. Nemški krogi iz rajha pa imajo o tej železnici čisto posebne nazore, kar naj pojasni sledeči dogodek: Kmalu po otvoritvi te imenitne proge se je peljala znana rodoljubkinja in navdušena Vseslovenka z Jenenic proti Gorici-Trstu. Vozeč se v II. razredu, je imela za sopotnika elegantno oblečenega, nekoliko osivelega gospoda, koji se ji je v daljnem pogovoru predstavil kot »nemški general v dispoziciji«, držeč v roki zemljevid v merilu 1:75.000, izdani po avstrijskem zemljepisnem zavodu. On: »Ali ste milostna tukajšnja domaćinka?« Gospa: »Da, Slovenka sem, rojena v glavnem mestu te pokrajine, kjer se govori slovensko narčeje.« General: »Kakšno slovensko ljudstvo živi tukaj, saj so vsa imena gor, rek, mest in vasij popolnoma nemška in tudi govore na štacijah samo nemški?« Prišedši na postajo »Dobrava« pravi gospa: »Prosim, gospod general, to je vendar pristno slovensko ime! On: »Temu oporekam, vsaj je pisano pravilno z nemškim »w«; no, milostna, vedite, da je ta prog zgrajena v prilog nam Nemcem, da imamo najkrajšo pot do Trsta, kjer imamo posebne nemške interese! Videant Slovenici ob Adrijii!

Rumeno listje. Dan se vedno bolj krči, noči postajajo občutno hladne, ptice - selivke, v prvi vrsti štoklje in lastavice so že odletele v gorkeje južne kraje — vse kaže na bližajočo se jesen. V sled dolgotrajne suše letos pa so trpeli tudi naši mestni drevoredi. Na Marije Terezije cesti so divji kostanji že izgubili mnogo listja, tako, da so nekatera drevesa malone že na pol gola in se vsak dan nabere toliko rumenega listja po hodnikih, da šetalec kar glasno šelesti pod nogami. Tudi pod akacijami na Franc Josipa cesti se nabira vsak dan množina žoltega listja po rovih; — a akacija ima to lastnost, da skozi celo leto do pozne jeseni poganja sveže mladike in ostane najdalje sveže temno - zeleno drevo! »List za listom pada...« — pravi nekje Homer.

Ogorčenje, ki je zavladalo v Kranjski gori radi Tajč - Koširjevih frankfurtaric, se še vedno ni poleglo, ampak raste čimdalje bolj zlasti zato, ker se je ta človek začel celo jeziti in pritoževati nad tem, da so bile frankfurtarice odstranjene proti njegov volji. Ta mož se nam zdi podob- en človeku, ki se potaplja in ki zgrabi za vsako najmanjšo bilko, misleč, da se bo rešil. In tako je Tajč - Košir zgrabil in šel tožiti veuleglednega in v celi dolini spoštovanega moža, ker mu je povedal v obraz, da je grdo ravnal, ko je razobesil frankfurtarice. Ta predrznost je že naravnost nesramna in je eden poglavitnih grehov zoper slovenski narod, namreč greh: Predrzno zaupati v

slovensko potrepljivost. Toda s temi tožbami ne bo dosegel Tajč - Košir prav nič v svojo korist, ampak napopal si bo še večje sovraštvo. Ne samo grdo, ampak nesramno in izdajalako je za Tajč - Koširja, ker je razobesil na cesarjev rojstni dan raznovrstne zastave, ki so v navadi v nemškem rajhu, dočim je visela naša zastava na nevidnem prostoru. Ko pa so mu bile nemške zastave odstranjene, je pa razobesil neko zastavo, ki pa ni bila avstrijska, ker ni imela pravih barv. In namesto, da bi se zdaj trkal na svoje prsi rekoč: Culpa mea, se pa še pritožuje. Kakor se čuje, se je pritožil na županstvo, češ, da nihče nima pravice odstraniti zastave, ki jih on razobesi. Upamo, da bo županstvo primerno poučilo tega samovoljnega človeka, da se mora pokoriti županskim naredbam nem- čur ravnatoko kot Slovenec in da mi Kranjskogoreci ne pustimo na tako nesramen način žaliti naše sveto narodno čustvo. Upamo, da se bo to zgodilo zlasti še, ker so naši vrli občinski odborniki na nedeljski seji ogorčeno protestirali proti takemu izzivanju slovenskega naroda. Vsa čast in priznanje vrlim možem! Seveda Tajč - Košir hoče vladati v celi občini samovoljno kot neomejen gospodar, kar se pokaže pri vsaki priliki. Pa ne bo kaše pihal! Ga bo že še izkušnja izučila, da nismo taki cepci, za kakršne nas ima. On nas hoče prekositi s tisto hvalisano nemško kulturo, ki jo je srkal v kalnih fužinskih studencih in ki jo v Kranjski gori tako izvrstno predstavlja! Mi pa dobro poznamo tisto kulturo, ker smo imeli priliko opazovati njene sadove. Pa brez zamere! Enkrat za vselej bodi povedano, da se mi ne pustimo zasramovati, in če tega ne bodo preprečile merodajne oblasti, si bomo poiskali zadoščanja sami. Ponosna dolinska stolica se še nikoli ni vklonila Nemcem, še manj nem- čurjem, pa se tudi nikoli ne bo, magari če pokliče Tajč - Košir samega Bismarcka iz groba.

Telovadno društvo »Sokol« I. v Ljubljani priredi svojo prvo telovadbo in veliko ljudsko veselico mesto 8. septembra v nedeljo, 6. septembra na »Ledini«. Vhod iz Komenškega ulice.

Vse cene gospo in gospodične, ki bodo sodelovale pri sokolski veselici v nedeljo 6. septembra, se najviljudneje vabijo k zadnji damski seji v torek 1. septembra točno ob pol 8. zvečer v društveno sobo, Ilirske ulice 22.

Veseliški odek »Sokola I.« Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala gospa Tončka dr. Prevčeva v Kostanjevici 10 K 53 v iz- svojeva privatnega nabiralnika. Hvala iskrena!

Pred upravnim sodiščem bodo te le razprave: 12. septembra Ant. Pajk v Starem kotu proti kočevskemu okrajnemu glavarstvu radi občinskih volitev, dne 18. septembra pa: Fr. Tršar ml. na Vrhniki, Avgust Korbar in Jos. Teleban v Presejru ter Ivan Rus v Grospljem proti deželni vladi kranjski takisto radi občinskih volitev.

Strahovita naglost. Prijatelju našega lista je bilo večeraj ob 3/5. popoldne dostavljeno ekspresno pismo, katero je bilo oddano v Mengšu na pošto, kakor kaže pečat, dne 21. junija 1907.

Kmetijsko poučno potovanje na Češko, ki ga je pod vodstvom vinarkega nadzornika g. B. Skalič- kega priredila kranjska kmetijska družba in katerega se je udeležilo 65 posestnikov, duhovnikov, učiteljev in gospodarskih uradnikov, je uspelo nad vse pričakovanje sijajno. Naši bratje Čehi so nas povsod z velikim navdušenjem sprejemali, nas pozdravljali, nas spremljali in nam razkazovali svoja krasno urejena posestva, svoje tovarne, kresna zadržna podjetja in znamenitosti svojih mest. Koliko smo mi še za njimi! Sprejeli so nas vselej kot brat brata ne samo na kmethit ampak tudi v mestih, zlasti v Budjevojicah, v Taboru, v Pragi, v Melniku, Trebenicah, Kolinu in v Kutni Hori. Skoraj v vseh krajih so nas tudi imenitno pogostili. Ker so nas s tako ljubeznijo in odprtimi rokami sprejemali, smo se ginjeni s tekmim srcem od njih poslavljali želeč, da se zopet in kmalo vidimo. Za njih prijaznost se ne moremo drugače odsvati, kakor s klicem: Bog jim poplačaj stotero! Upamo pa, da bo naše potovanje imelo tudi praktične posledice. Čehi so se zanimali za naše gospodarske odnošaje. Ko smo jim rekli, da bi zlasti potrebovali pomoči od njih, da svoj vinski pridelek lahko in dobro spečamo, objubili so delovati na to, da se naša vina na Češkem udomačijo. Leta 1910. bodo priredili v Pragi veliko vrtnarsko, sadjarsko in vinar- sko razstavo in v tej so nam obju- bili odkasati poseben oddelek za naša vina, da se s njimi češki od- jemalci seznanijo. Sedaj pa je na nas ležeče, da vino tako pripravimo, kakor ga tam zahtevajo. Zahtevajo se

najbolj bela vina, ki pa morajo biti popolnoma čista in stanovitna in brez najmanjšega kipenja na tropinah, torej ne trpka, (trda, za- gata). Vinogradniki zapomnite, si to v vašo korist!

Udeležence potovanja. Dobro stanovanje za učedo se mladino, zlasti za dekleta povzroča staršem veliko skrbi. Komu izročiti svoje dete, da bi se v velikomestnem vrvenju ne pokvarilo? Za dekleta priporočamo Češko - slovanski pensionat za dekleta v Pragi, Karlovo naměstje, ki je moderno in higienično urejen ter bil pred 9 leti ustanovljen po trudu znane izvrstne vzgojiteljke mladinе gospodične Henrike Jakubičkove. Za stanovanje in vso oskrbo se plača 56 K. Natančnejša pojasnila daje ravnateljstvo.

Premije iz Metelkove ustanove v znesku 80 K 41 v so dobili nadeučitelji Iv. Kiferle v Preski, Iv. Garvas v Fari-Vasi, Aleks. Lunarček v St. Rupertu, Mihael Kabaj v Begunjah pri Cerkljici, šolski vodja E. Markošek v Ljubnem in učitelj Konrad Barle v Metliki.

Iz Dolenjske se nam piše: Po grozni suši, veliki povodnji je prišla še — toča. V sredo proti večeru je zbila popolnoma vse. Kar se je po suši opomoglo, leži na tleh uničeno. Po dolgih letih je obrodilo sadje bogato, danes pa leži vse po tleh, drugo bo pa po drevju segnalo. Tako je uničen pridelek celega leta. Kmetu so ostale prazne stene. Ubogi kmet, uboga živina! Vse bo stradalo. Namesto, da bi se županstvo lotilo resne akcije za pomoč, pa skliouje svetovalce na uradne dneve, da ka- znujejo gostilničarje, pri katerih so pustne maškare na pustni torek na orgljice plesale. Županu in njegovim svetovalcem svetujemo, naj se lotijo resnega dela, maškare naj pa puste skakati tudi v prihodnje. Torej: seje za koristno delo občine, ne pa na čast pustnim šemam.

Na Veliki Loki na Dolenjskem se snuje »Tamburaško pevsko društvo«. V to svrhu bo v saboto, dne 29. avgusta ob 8. zvečer ustanovni shod v gostilni G. Alojzija Slajpaha na Veliki Loki. Prijatelji godbe in petja dobrodošli!

Zadruha vseh obrtnikov črnomalskega sodnega okraja v Črnomlju bode imela dne 13. septembra ob 1. popoldne v združeni pisarni prvo preizkušnjo po novem obrtnem redu in sicer so določeni 11. in 12. september za izgotovitev pomagalskega dela in 13. september ob navedeni uri komisijonalni pregled del. K tej preizkušnji se je oglasilo 6 prosilcev, in sicer trije mi- zarji, dva čevljarja in en kovač.

Vojaško veteransko društvo v Idriji priredi v pravo šestdeset- letnico vladanja cesarja Franca Josipa I. in petindvajsetletnice ustanovitve veteranskega društva in blago- slovljenja zastave dne 7. in 8. sep- tembra veliko slavnost.

Toča je pobila v Vel. Okiču pri Ptuju predvečerašnjim vse vinograde. Grozde je bilo že dozorelo. Skoda je več tisoč kron.

Gospod Ivan Rus, posestnik in župan v Brežah, je daroval šoli v Ribnici krasnega že nagačenega lis- jaka. To ni prvi slučaj, s katerim se je izkazal vnetega prijatelja šole. Srčno zahvalo za prelepi dar izreka šolsko vodstvo.

»Desetega brat«, narodnoigro v petih dejanjih, priredi »Dramatično društvo« iz Idrije, s spremljevanem orkestra »Strune« iz Idrije dne 29. t. m. ob pol 9 zvečer, t. j. v pred- večer otvoritve »Sokolstega doma« v Žiri. Predstava bo nekaj izrednega za Žiri. Zato vabimo zavedno občin- stvo žirovske in okolice naj v obilem številu prihihi na to prireditev, kjer se njim bo nudil izreden užitek.

Slovensko planinsko društvo priredi dne 6. septembra izlet v Vrata in združi s tem izletom otvo- ritev nove poti na Prisojnik, ki jo je društvo letos na novo zgradilo.

Pos je raznesaril v Trstu 25- letnega čuvaja J. a. K. Grušovi na tako hudo, da so ga v obupnem stanju prinesli v bolnišnico.

Postojnčani, obračunajte s svojim obrekovalcem! Povodom jubilejne slavnosti, ki so jo priredili v Postojni dosluženi vojaki, obrekuje nekdo v graški »Tagespošti« priredi- telje, češ, da so bile razobesene ruske zastave, da so prekrstili gostilno »Albrecht« na ime generala Jelačića, da je rekel lastnik »Narodnega hotela« neki nemški dami, ker je patrijotična slavnost, ne dobi ničesar, ako zahteva nemško itd. Postojnčanom ne bo te- ško izslediti nesramnega obreko- valca.

Pošta v Kandiji. Trgovinsko ministrstvo je dovolilo ustanovitev novega poštnega urada v Kandiji pri Novem mestu.

Prostovoljno gasilno društvo v Sori pri Medvedah bo imelo ke- gljanje in streljanje za dobitke na kegljišču osiroma vrtu g. J. Kovačiča v Rakovniku. Kegljati in streljati se prične v nedeljo, dne 30. avgusta

Marsikateri rojeni Slovenec je pač znal slovensčino, pa le ljudsko govoro- ko, ni pa bil zmogčen izražati jo v pismu — saj splošno niti slovenske abecede niso imeli — prav kakor prvi Dalmatin: Kakor je bilo z nemš- čino za Karola Velikega in tudi še pozneje, da je nihče ni znal pisati, da so se marveč vse listine spisavale latinski, tako tudi slovensčine še pred 30 leti (to je pred Trubarjem) nihče pisal ni. Mnogo jih je sploh so- dilo, da je zaradi njene posebnosti, primeroma težke izgovorjave sploh ni mogoče pisati, še manj jo izraziti z latinskimi črkami. — Se določneje se o tem dejstvu izraža Trubar v predgovoru k drugi izdaji svojega novega testamenta, natisnjenega v Tubingu leta 1582.: »Pred 34 leti ni bilo dobiti niti pisma, niti zaznam- ka, še manj pa knjige, ki bi bila ti- skana v našem slovenskem jeziku; mislilo se je, da sta slovenski in ogr- ski jezik tako neokretna in barbar- ska, da ju ni mogoče niti pisati niti ne brati.« Takšne torej so bile jezi- kovne razmere pred Trubarjem. Kaj- ti redke listine (iz Kranja iz leta 1486. — 1493., iz Zaticke 1489., 1543., rudarski zakon iz leta 1544.) pisane v slovensčini, nam morejo dokazati edinole to, da se je tu pa tam v ura- di h u r a d o v a l o slovenski, ni pa, da bi iz tega sklepali, da je bilo pi- sanje in čitanje slovensčine v nava- di izven uradov, med meščanstvom in plemištvom, kamoli med kmeti, ki niti vedeli niso, kaj se pravi brati in pisati. Ničesar nasprotnega tudi ne

dokazuje dejstvo, da se je celo cesar Maksimilijan učil slovensčine in da je bil v 15. stoletju uradni jezik de- želnih stanov slovenski. Dalmatin in Trubar očividno o teh dejstvih ne vesta ničesar in resnična je njihova trditev, da ni bilo ne slovenskih knjig niti ljudi, ki bi jih znali čitati. Od kod tudi? Šolali so se Kranjci prav do reformacije edinole na nem- ških in italijanskih šolah v Nemčiji in Italiji. Latinskih šol do 16. stolec- ja, ko so jo leta 1563. v Ljubljani ustanovili protestantje, sploh ni bilo. Tiskarne na Kranjskem do reforma- cije ni bilo nobene. O slovenskih knjigah ni bilo ne duha ne sluha: kdo se je brigal za Slovence! Naj- manj še katoliška duhovščina, na- vzlic temu, da se je še za Valvazor- jevih časov po nekaterih dolenjskih krajih čitalo iz glagolskih mašnih knjig, ki so jih dobivali od sosednih Hrvatov in bi se torej morala duhov- ščina ob tem zgledu zavesti vsaj to- liko, da bi tudi Slovincem dala v ro- ke vsaj molitvenike. Kranjska deže- la je od leta 868. pado 1461. spadala pod škofijo laglejskega patrijarha, tore ni imela lastne škofije in ogleski patrijarh ni utegnil dosti meniti se zanjo. Ko pa je leta 1461. Fridrik IV. ustanovil ljubljansko škofi- jo, se pa tudi ni nič izboljšalo v ško- fiji, kjer niti ni preostajalo časa za učenje možakom, ki so vse svoje živ- ljenje morali hoditi oboževati, da vsak hip odbijejo krvooločne napade na Kranjsko neprestano vdirajočih Turkov.

opoldne in se nadaljuje do nedelje, dne 13. septembra vsak dan. V nedeljo, dne 13. septembra septembra se kegljanje in streljanje zaključijo s veselico, pri kateri bo igrala domača društvena godba. Začetek veselice ob 2. popoldne.

Trubarjeve slike. Pri Sešarku in v „Narodni knjigarni“ sta razstavljene prva dva izvoda reproducirane Ivan Groharjeve slike Primoža Trubarja v barvni avtotipiji. Reprodukcijska je nad vse pričakovonje krasno uspela, da popolnoma dosega original. Treba bo samo še nekaterih malenkostnih korektur na plošči, pa bo slika popolnoma gotova. Razpošiljanje slik se prične v drugem tednu meseca septembra. Ker bo cena izredno nizka, si lahko sliko naroči vsakdo. Naročila sprejema „Društvo slovenskih književnikov in časnikarjev“ v Ljubljani.

Samarščič pomilošen. Roparski morilec Samarščič je pomilošen od cesarja na dosmrtno ječo. **Seno.** Piše se nam s Štajerskega: Na Štajerskem dobivajo kmetje, katerim primanjkuje krme, seno po štiri krome 100 kg, slamo po dve kreni. Na Kranjskem pa, kakor poročajo časniki, zahtevajo sedem kron za seno. To je res čudno. Ali so kranjski kmetje tako bogati, da bi si krmo nabavili po tako visoki ceni? Zares lepo skrbi Šusteršič za svoje kmetске volilce.

Bismarckovega stolpa v Celju ne bodo! Kakor je svoječasno poročal naš list, nameravali so celjski Velikonemci postaviti na Liscu, višavi nad celjskim mestom, neko „Bismarck-Warte“ v vidno znamenje pristnega njihovega nemštva. Beračili so v to svrhu križem sveta pri svojih bratcih ter res naberačili svoto okrog 5000 kron. A za ta denar so zdaj kupili kmečko kajžo na tako zvanem „Annensitz“, tudi na Liscu, ter bodo tu točili kislico. Mesto stolpa pa borna krčma! Pač klavern konec vrtoglave ideje.

Pretep na svatovanju. V nedeljo je praznoval Martin Berlan v Lobčku pri Žalni ženitovanje, na katerem sta bila kot svata tudi Tomaž Bučar iz Velikega Mlačevca in Franc Janežič od ravno tam. Okoli 3. zjutraj sta se pa ta dva stepla s Ivanom Mikličem iz Zagradca. Ta je bil ves poškodovan po glavi in levi roki. Ko je natepačjočima ušel v svojo sobo, sta vlomila vanjo in ga znova mučila. Seveda bo imelo zadnjo besedo sodišče.

Pesojilnica v Konjicah proslavi 25letnico poslovanja z veliko ljudsko veselico v nedeljo, dne 30. avgusta na vrtu „Narodnega doma“. Na sporedu popoldanske veselice je koncert celjske narodne godbe, petje itd. Popolnoči vozi v Poljčane za zunanje udeležnike poseben vlak, ki ima zvezo z Mariborom in Celjem.

Redek cvet. Pred hišo učitelja Albina Štreklja v Škočjanu pri Divači se je razcvetela v vsej svoji krasoti agave americana ali kakor jo imenujejo ljudje stoletna roža, stoletni kaktus ali stoletna aloa. Na 5 m dolgem ovetnem pogankju, v debelostnem premeru 9 cm, ima 17 ovetnih vejic in na vsaki vejici po več šopov. Dokazalo se je, da je rastlina stara 102 leti. Ta občudovanja vreden cvet si lahko ogleda vsaka napredna Slovenka in Slovenec, za vsak majhen dar v prid Ciril-Metodovi družbi.

Draga ljubezen. V Zagreb se je povrnil iz Amerike kmet Stefan Cunič, doma iz občine Vukovina. Na postaji se mu je pridružila mlada kmetica, katere lepe oči so Cuniča tako omamile, da se je žel njo zabavati v gostilne, kjer sta zabunkala 30 K. Potem sta šla počivat. Ko se je Cunič zjutraj zbudil, ni bilo prijateljice, ni pa bilo tudi 300 K, ki jih je imel v listnici. Prijavil je stvar redarstvu, ki je izsledilo žensko v osebi Bare Kišič. Tajila je, da bi bila kaj ukradla, ko so jo pa telesno preiskali, našli so ji v lasih in pod pazduho vseh 300 K. Cunič si bo to ljubimkovanje dobro zapomnil.

Letečnje leto se sme po pravici imenovati leto sadja, grozdja in gob. Iz dežele prihajajo vesti, koliko je sadja in grozdja in to se že opaša na trgu. Izredno ceno so že jabolka, hruške in češnje. Zadnja leta so bila mnogo dražja. Tudi vinogradniki so zelo zadovoljni z letošnjo trto. Gob je na trgu toliko, da jih ženske češče ne morejo spraviti v denar. Po Golovcu berejo gobe dan na dan otroci in odrasli in jih prinašajo domov toliko, da jih ne morejo použiti, ampak jih suše za zimo.

Ponarajeni bankovci po 100 K krožijo zadnji čas po Trstu. Od pravih bankovcev se razločujejo v tem, da na ogrski strani nimajo spodnje obrobne črte od desne strani proti sredini.

Smrtina nezgoda. V Cerovcu pri Toplicah na Dolenjskem se je smrtno poškodoval 70letni posestnik Jožef Kum, ko je pomagal svojemu sosedu Francetu Judniču nakladati prazne sode in kadi. Iskra konja sta

se med delom Judniču nenehoma splašila. Kump je padel pod konja in voz ter zadobil smrtno telesno poškodbo. Zdrboljena mu je bila lobanja, zlomljena desna roka in strta desna noga. Nesrečnež je čez nekaj minut ishidnil v rokah svojega sina Josipa. Ostavil je vdovo in petero otrok.

Društvo „Zvezda“ na Dunaju. Z Dunaja se nam piše: Odbor društva „Zvezda“ na Dunaju se je v seji dne 27. t. m. spremenil v toliko, da je bil izvoljen I. podpredsednikom g. Franc Šusteršič, a tajnikom g. Volk. Pri tej priliki smo se poslovili od dosedanjega I. podpredsednika g. Hermana Furlana, uradnika Osrednje banke čeških hranilnic. Vrsta najkrajših govorov je pričela, kolikor simpatij si je pridobil kot društveni voditelj in prijatelj. Zvezda se je utrnila iz „Zvezde“. Z njim je izgubilo društvo svojega najboljšega delavca, ki mu je stal vsikdar neumorno poštvovalnostjo ob strani. V kolikor ga bomo pogrešali v svoji sredi mi, pridobijo s njim tržaški Slovenci. V domovini, v katero si tako želel, ti želimo, dragi, vso srečo!

Ponočnjaki so se bili v četrtek ponoči spravili nad mesarske lope v Solskem drevoredu. Ker niso imeli drugega opravila, so pri petih lopah razrezali platnene strehe in s tem napravilo lastnikom znatno škodo. Take ponočne šale so pač neumestne in zaslužijo ti tiči bolj šib, kakor druge kazni.

„Rabutarji“ so se letos pojavili že v par slučajih in so hoteli nabrati jabolk in ocelo še nezrelega grozdja, a so imeli vselej smolo, da so bili zasačeni. Prišli so do tega, da je bolje iti na trg in si tam kupiti ovojca, kakor ga pa hoditi krast na tuje vrtove.

Pomotoma rovanžiral. Snoci so na Karolinski zemlji štirje ponočnjaki brez povoda kamnjali nekega gostilničarja, potem pa zbežali. Ko je gostilničar takoj nato srečal delavca Franceta Žganjarja, je mislil, da je bil i ta med napadalci. Zgrabil ga je in vrpel v jarek, potem mu pa še s palico zasolil eno po glavi. Pozneje je policija dognala, da je bil Žganjar žrtev porednih ponočnjakov. **Nesreča.** Delavec Martin Napast se je vozil večerj popoldne pri skladiščih južne železnice po platform ter padel s kolesom na železniški tir. Poškodoval se je tako, da so ga morali prepeljati z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Delavsko gibanje. Včeraj sta se z južnega kolodvora odpeljala v Ameriko dva Slovenci in 4 Hrvatje, nazaj je pa prišlo 20 Hrvatov in 5 Slovencev. V Heb je šlo 25, v Inomost pa 15 Hrvatov. V Linc se je odpeljalo 15 Kočevarjev.

Izgubljeno in najdeno. Blagajničarica g. Marija Wolfova je izgubi a zlat ženski uhan. — Gdč. Vladislava Segova je našla žensko krilo, katero dobi izgubiteljica nazaj v gostilni na Emonski cesti šte. 11. — Služkinja Uršula Hrovatin je izgubila zlat uhan (murček). — Ga. Marjeta Ivančičeva je našla maja meseca na Rakeku zlato iglo. Izgubitelj jo dobi nazaj pri magistratu.

„Društvena godba ljubljanska“ koncertuje danes pri večerni predstavi „The Elite Biograf“ na vrtu hotela pri „Maliču“. Začetek ob 8. zvečer.

Društvena godba ljubljanska“ koncertuje jutri zvečer na vrtu hotela „Južni kolodvor“ (A. Seidl). Začetek ob 8. zvečer. Vstopnina prosta.

Drobne novice.

— **Cesar vohljen.** Te dni je bil cesar blizu Ise na lovu ter se je prehladil, da je dobil nahod in kašelj. Vendar so zdravniki uverjeni, da ga ozdravijo do ogrskih manevrov, katerim hoče prisostvovati.

— **Za deželnega predsednika na Solskograhkem** bo imenovan dvorni svetnik pri tem predsedstvu baron Myrbaoh.

— **Nizozemska kraljica Viljemina** pričakuje veseli dogodek.

— **Grof Tolstoj umira?** Dunajski listi so dobili iz Jasne Poljane vest, da leži grof Lev Tolstoj že v agoniji.

— **Francoska eskadra** pride baje sredi meseca oktobra v Pulj.

— **Z gobami se je zastupila cela rednica bogatega posestnika Petra pri Pečuhu na Ogrskem.** Vseh osem oseb rodbine je umrlo.

— **Zopet velika stoparja v ruskem vojnem ministrstvu.** V osrednjem skladišču vojnega provijanta se je pri reviziji iskalo, da manjka blaga za tri milijone rubljev.

— **Svetovna razstava v Tokiju** je odgodena od leta 1912 na 1917.

— **Princeznja Luiza Koburška** se baje stalno naseli v Aachen, kjer ji kupi oče, belgijski kralj, lepo vilo ter sploh prevzame skrb za njen dvor, ako se loči od dosežanje svoje družbe.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželno sodiščem.

Afera Stanger - Stritar.

Danes popoldne se je pred tukajšnjim deželno sodiščem vršila kazenska razprava proti 19letnemu Juliju Stangerju iz Mostarja, absolviranemu realeu v Ljubljani, ker je 17. aprila 1908 v Ljubljani napadel trgovskega pomočnika Julija Stritarja in ga pretepel, da mu je strl dno lobanje in vsled tega težko telesno poškodoval in se storil krivega po §§ 152. in 155. b kaz. zakonika.

Da so gotovi ljudje hoteli vso stvar potlačiti, je dovolj znano. Zato se je pa tudi vlekla kot morska kača in le vednemu drezanju našega lista se je zahvaliti, da ni vsa zadeva »padla v vodo«. Hotelo se je poskusiti, da bi smeli Nemci, ki so se pri tepli od bogvekod v naše mesto, brez kazni napadati Slovence in jih pobijati, a poskus se je, kakor rečeno, ponesrečil.

Sodnemu dvoru je predsedoval višji deželnosodni svetnik Polec, votantje so pa bili višji dež. sodni svetnik Andolšek ter dež. sodna svetnika Vederjak in Luschman, državno pravdnitvo je zastopal drž. pravdnika namestnik dr. Pajnič, obtoženca odvetnik dr. Ambroschitz, zasebnega udeleženca Stritarja pa dr. Triller. Najprej je povedal obtoženec svoja generalia. Pravi, da ima 40.000 kron premoženja in da je rezervni korporal. Predsednik senata je naznanil, da je sodišče odklonilo predlog zastopnika zasebnega udeleženca, da se kot tretji zdravniški izvedenec zaslisi dr. Šlajmer in sicer o tem, da je vsled poškodb nastalo pri Stritarju zmanjšanje pridobitne zmožnosti. Zastopnik si pridrži pravico ničnostnega predloga.

Nato se je prečitala obtožnica, ki pravi med drugim:

V noči na 17. aprila 1908 okoli polu 3. zjutraj je hotel učitelj Albin Stritar svojega brata trgovskega pomočnika Julija Stritarja spraviti domov. Brata sta se pa vsled tega sporekla, tako da je odšel Albin Stritar sam domov. Pri tem besedičenju je baje Julij Stritar rekel bratu »smrkovec«, kar so smatrali štirje v bližini se nahajajoči mladi ljudje brata Rudolfa in Julija Stanger, da velja, njim. Šli so za Julijem Stritarjem, ga dohiteli na Poljanskem nasipu in ga poklicali na odgovor. Najbolj je kričal Julij Stanger, ki je Stritarja udaril z roko po obrazu ter ga sunil, da je padel na tla. Stritar pri tem še ni dobil nobenih poškodb.

Med tem se je vrnil Albin Stritar k njim ter govoril z Rudolfom Stangerjem, dočim sta se Julij Stanger in Julij Stritar kakih 20 korakov proč prepirala. Julij Stanger je udaril Julija Stritarja z vso silo čez glavo, nakar sta se nasprotnika sprijela. Naenkrat je sunil z veliko močjo Julij Stanger Julija Stritarja z obema rokama, da se je ta vznak zvrnil na trda tla po strmini navzdol in takoj zgubil zavest.

Tako slika dogodek priča Albin Stritar, čigar izpovedbo podpira zlasti zdravniški izpis in mnenje. Sodni zdravniki so dognali po gotovih simptomih, da je vsled silovitega udara na trda tla nastopila pri Juliju Stritarju desnostranska fraktura dna lobanje v okrožju skalnice; vsled te frakture je začel Stritar močno krvaveti iz desnega sluhovoda ter so mu otrpili desnostranski obrazni živci. Poškodba je bila sama na sebi težka in je poškodovanca motila v zdravju in v njegovem poslu nad 30 dni.

Obdolženec sicer priznava, da je najprej porinil Julija Stritarja od sebe, nakar je ta padel na lahko na tla, pozneje je priložil tudi lahek udarec Juliju Stritarju s plosko roko v obraz. Njegov nasprotnik da je odgovoril še z dvema udarcema s pestjo, da je pa takoj nato, ne da bi se ga bil on (Stanger) dotaknil, s celo težo svojega telesa padel na tla in tam obležal.

Ta zagovor očividno po gornjem dejanskem položaju ne odgovarja resnici. Tudi vse obnašanje obtoženca govori za to, da je nastopil v sovražnem namenu proti Juliju Stritarju in ga nalašč hotel s silovitim sunkom vrci na tla.

Zaslišani obtoženec pravi, da se ne čuti krivega. Dogodek se je izvršil ob Ljubljani ob »Katoliški tiskarni«. On je dal Stritarju le lahek udarec s plosko roko, ker ga je ta vedno psoval. Padel je sam, ne da bi ga bil on sunil. Sodil je obdolženec, da je Stritar najbrž epileptičen, ker takega padca še ni videl. Ko je videl, da Stritarju teče kri iz glave, šel je Mahr po vodo k Ljubljani, nakar so ga izpirali. Obtoženec pravi, da ni bil nič pijan, dočim da je bil Stritar močno vinjen. Na opombo predsednika, da se je čutil obdolže-

nec krivega, ker je prišel drugi dan k staremu Stritarjevemu in dejal, da naj poškodovanca denejo v bolnišnico v II. razred, da bo že on plačal vse stroške, odgovori, da to ni res.

Nato se je pregledal in prebral sodni lokalni izvid, na kar so se zaslislale priče.

Trgovec Henrik Henda, pri katerem je bil Stritar od 17. aprila v službi, je izpovedal, da je bil ta skozinsko priden in zanesljiv človek. Božjasten ni bil. Junija meseca je bil pri priči in prosil, da bi ga vzel nazaj v službo, če bi ozdravel.

Franc Černe, pravni praktikant, je šel dotično noč domov. Na Poljanskem nasipu je našel par ljudi, ki so izpirali nezavestnega človeka, ki je ležal na tleh. Izpiralci so bili brata Stanger in brat Mahr. Priča jih je vprašal, kaj delajo, a mu niso nič odgovorili. Ko je potem vprašal, kdo da je poškodovanca udaril, pokazal je Heribert Mahr menda na Julija Stangerja rekoč: Der da! Pozneje je dobil priča ranjenca v Šolskem drevoredu sedeti na klopi samega.

Trgovski pomočnik Hrastnigg, Nemeč, je bil noč od 16. na 17. aprila skupaj s Stritarjem. Slednji ni bil dosti vinjen, dasi so precej pili. Stritar ni psovač, ne razgrajac ampak vedno miren človek. Ni epileptičen.

Zasebni udeleženec Julij Stritar je izjavil, da se ne more na dogodke 17. aprila nič spominjati, ker ima od takrat slab spomin. Zato se je prebrala njegova izpovedba z dne 21. aprila, a jo je takrat podal, kar je zvedel od drugih. Po napadanju je bil nezaveden dalj časa in se je zavedel še le v bolnišnici. Sodni sluga je razvil njegovo obleko, ki jo je imel ob času napada. Srajca je krvava vsa. Stritar pove, da je še zdaj ves vrtoglav in da ga zdravi dr. Rus že tri mesece.

Albin Stritar, učitelj na meščanski šoli v Postojni, njegov brat obirno pripoveduje ves dogodek. Na Poljanskem nasipu sta se pregovarjala z bratom, ki ni hotel iti z njim domov. V tem so prišli k njima 4 ljudje, ki so po vsej sili hoteli vedeti, da jih je Julij Stritar razžalil, in zahtevali satisfakcije. Ko se je priča predstavil, dejal je Stanger porogljivo: Ist ein Lehrer satisfaktionsfähig? »Ker ste iz boljše družbe«, odvrnil mu je priča, »pričakujem, da naju pustite pri miru.« Nato se je zapletel v govor s Stangerjem Rudolfom, ki mu je pravil o dvobojnih predpisih in pogojih. Kar je zaslusal, da je bil brat Julij udarjen s kľofuto, da je padel. Čul je besede, če hoče (Julij Stritar), da ga v Ljubljano vržejo. Starejši Stanger je dejal, da je pod njegovo častjo dati Stritarju klofuto. V tem je videl priča, da se je brat, ki je bil kakih 10 korakov oddaljen od njega in v družbi Julija Stangerja, da se je lovil z rokami, kot bi se branil novih klofut, nakar se je Stanger Julij z vso silo telesa zagnal vanj, da je Stritar z vso močjo padel na tla. Priča je natanko videl, da ga je sunil, ni pa videl, dasi je na vse natanko pazil, da bi bil brat udaril Stangerja po glavi pred svojim padcem. Priskočil je k nezavestnemu bratu in rekel: Dosti žalostno je od gospodov, ki ste prejeli toliko govorili o časti, da zdaj kaj takega naredite. Upam, da počakate, da pripeljem stražnika. Šel je res ponj, a ga ni dobil. Ko se je vrnil, ni bilo nikogar nikjer, le mlaka krvi je bila, kjer je ležal Julij Stritar. Našel ga je potem, ko je taval po Solskem drevoredu. Omagoval je, ko ga je peljal domov. Drugi dan se mu je bleddo, bljuval je in ko so ga v bolnišnico privedli, kjer se le je prišel k zavesti, je tožil, da ga boli nad desnim ušesom. Nič ni vedel, kaj se je zgodilo z njim. Nikdar ni bil prepirač, ampak vedno vesel človek. Takrat je bilo suho vreme, ko se je zgodilo pripovedovano.

Obdolženec Stanger taji vkljub tej jasni izjavi vse.

Heribert Mahr, kontoarist, govori v »gigerltonu«, da sta se kregala med seboj brata Stritar, da je pri tem padla beseda »smrkovec«. Stanger je sunil Stritarja, »allein er wollte nicht, dass er hinfällt«. Prizna, da je on rekel Černetu, da je Julij Stanger udaril Stritarja. Na predsednikovo vprašanje, zakaj je šel 19. aprila k Stritarjevemu staremu, pravi, da mu je Stanger rekel, naj gre vprašat, kako je s poškodovancem. Potem sta bila s Stangerjem oba tam. Se ne spominja, da bi bil pri Stritarjevih dejal, da je Stanger kriv nesreče njih sina.

Verner Mahr, dijak, pravi, da je Stanger samo vzdignil roko proti Juliju Stritarju, ki ga je udaril dvakrat po glavi, na kar se je Stritar zvrnil po tleh! Stanger se je samo branil pred nasprotnikom. Najbrž je padel vsled momentane zmešanosti duha!

Rudolf Stanger, brat obdolženec, je slišal dva udarca, klofute pa nobene. Slišal je besedi »nemški

smrkovec«. To je danes povedal prvič, dasi v predpreiskavi tega ni vedel!

Lajtnant Scherl in nadporočnik Fischer ne vesta nič posebnega. Zadnji je povedal, da je dal Stanger Stritarju »Tachtel« (Focko) in ne klofute.

Ivan Stritar st., oče poškodovanca je izpovedal: Julija so privedli vsega krvavega domov. Brat Albin je dejal: Tako so ga tolkli, da bo umrl. Drugi dan se mu je mešalo. Ko je prišel Mahr k Stritarjevemu, je dejal: Moj prijatelj ga je nesrečno udaril, najboljše je, da se zlepo zmenimo. Jaz nisem hotel slišati nič o tem. Potem sta prišla Mahr in Stanger k nam. Mahr je dejal: Ta je tisti, ki ga je udaril. Obljubil je, da bodo vse stroške povrnili in da naj denejo ranjenca v bolnišnico v II. razred. Zeni je rekel Mahr, da ga je Stanger malo udaril in malo sunil. Stanger je priznal, da ga je nekoliko, a da ga je po nesreči. Sin ni bil nikdar božjasten. Po 10 gld. mi je dajal na mesec podpore.

Alojzija Stritar, njegova žena, je izpovedala: Julij je bil ves omamljen in zelo krvav, ko je prišel domov. Nič ni govoril. »Mahroveci so gas«, rekel je brat Albin, a ni hotel nič več povedati, da bi me ne razburjal. Iz ušes je tekla Juliju kri, bruhal je. Mahr mi je dejal, da bodo vse plačali, da ni treba nič naznaniti. Malo ga je udaril Stanger, malo pa sunil, pa je padel, mi je rekel Mahr.

Heribert Mahr pravi, da ne ve, če je to rekel. Plačali bi bili vsi skupaj. Stritarjevemu sem povedal le, kako se je vse zgodilo.

S tem je bilo konec zaslišavanja priča.

Nato so se prebrali zdravniški izvidi z dne 21. aprila, 28. aprila, 6. maja in 9. julija, nakar sta bila zaslišana sodna zdravniška zvedenca dr. Schuster in dr. Plečnik. Prvi je dejal, da je bila poškodba sama na sebi težka, ker je bila lobanja strta; Stritar še danes ni ozdravljen, vendar to ga ne zavira pri njegovi službi. Padeč se je izvršil vsled sunka ali udara. Bili so kritični momenti v njegovi bolezni. Posluh ni več popolnoma normalen in mrtvoznost, kolikor je je v glavi, mu bo ostala za zmerom. Dr. Ambroschitz je hotel izprešati iz dr. Schusterja izjavo, da je Stritar padel lahko vsled lastne pijanosti, ali vsled udara, namenjenega na Stangerja, in da je torej sam zakrivil svojo poškodbo. (Potem bi bil pa Stritar padel naprej, ne nazaj!)

Dr. Plečnik je potrdil izjavo dr. Schusterjevo in pripomnil, da bo Stritarju nekaj ostalo vse življenje. Govoril je večinoma nemšk!

Obravnava se je nato prekinila ob 1. in se je nadaljevala ob 4. Konec bo zvečer.

Telefonska in brzojavna poročila.

Cesarjevo zdravje.

Dunaj, 28. avgusta. Cesarja se je lotil lahek nahod, da malo pokaljuje, vendar pa je zdravstveno stanje povsem zadovoljivo in ne povzroča nobenih skrbi. Dokaz, da je to res, je dejstvo, da se cesar jutri udeleži slavnosti polaganja temeljnega kamna za Elizabetno cerkev.

Trgovinska pogodba s Srbijo.

Dunaj 28. avgusta. Iz povsem zanesljivega vira javljajo, da je ministrski svet že v svoji seji dne 19. t. m. definitivno sklenil 1. septembra uveljaviti trgovinsko pogodbo s Srbijo. Ministrski svet je ta sklep storil skoro soglasno. Ob enem je tudi pooblastil ministrskega predsednika, da stori vse korake, ki so potrebni, da se uveljavi pogodba.

Prestolonaslednik Fran Ferdinand v Pulju.

Pulj 28. avgusta. Iz povsem zanesljivega vira javljajo, da pride prestolonaslednik Fran Ferdinand sredi meseca oktobra v Pulj. Istočasno pripelje semkaj tudi francoska vojna eskadra.

Potres.

Reka 28. avgusta. Snoci so tukaj čutili močan potresni sunek, ki je trajal 3 sekunde in imel smer od jugovzhoda.

Bolgarska zarota.

Carigrad, 28. avgusta. Iz Sofije javljajo, da je bila tamkaj razkrita velika zarota proti knezu Ferdinandu, ki je bila rasprejena po vsi Bolgarski.

V nedeljo, 30. avgusta v žiri k otvoritvi „Sokolskega doma“.

Dragi bratje!

Odhod v Žiri v nedeljo jutraj z južnega kolodvora z gorenjskim vlakom ob 5.50 zjutraj. V Škofji Loki nas čakajo vozovi.

Dolžnost vsakega Sokola je, da še le more, gre v Žiri.

„Na zdar!“

Odbor „Ljubljanskega Sokola“.

Borzna poročila.

Ljubljanska
Kreditna banka v Ljubljani

Uradni kurzi dne 27. avgusta 1908

100% majska renta	96	96.20
100% srebrna renta	99.10	99.30
100% avstr. kronska renta	96.25	96.45
100% zlata	116	—
100% ogrska kronska renta	99.80	99.90
100% zlata	110.90	111.10
100% posojilo dež. Kraljevine	97.75	98.75
100% posojilo mesta Ljubljane	100.10	101.10
100% posojilo mesta Zavrč	99.20	100.20
100% bos.-herc. železniško posojilo 1902	98.60	99.60
100% češka dež. banka 1. a.	97.95	98.25
100% 2. a.	96.50	97.50
100% zast. pisma gal. dež. hipotekne banke	109.76	110.25
100% 10% pr.	104	105
100% zast. pisma innerat. hranilnice	98	99
100% zast. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	98.25	99.25
100% s. pis. ogr. hip. ban.	99	100
100% obl. češke ind. banke	98	99
100% prior. lok. želez. Trst-Poreč	99.90	—
100% prior. dolenjskih želez.	98	99
100% prior. juž. žel. skup. 1/2%	272.50	274.50
100% avstr. pos. za žel. p. a.	99.40	1.040
100% Brežice od l. 1860	152.25	156.25
100% od l. 1864	260.50	264.50
100% tizake	142.15	146.15
100% zem. kred. I. oml. II.	270	276
100% ogrske hip. banke	266.50	272.50
100% srbake a. fra. 100-turske	2-8	244
100% 103.90	109.90	—
100% 183.75	184.75	—
100% 20	21	—
100% 474	484	—
100% 108	118	—
100% 107	117	—
100% 61	67.75	—
100% 49.50	53.50	—
100% 26.10	28.60	—
100% 68.50	72	—
100% 109	119	—
100% 489	499	—
100% 114	115	—
100% 689.60	690.60	—
100% 1736	1749	—
100% 630.10	631.10	—
100% 749	—	—
100% 238	239	—
100% 728	736	—
100% 673.75	674.75	—
100% 2701	2711	—
100% 555	556	—
100% 270	273	—
100% 542	545	—
100% 170.50	171.25	—
100% 11.38	11.40	—
100% 19.10	19.12	—
100% 23.48	23.52	—
100% 23.96	24	—
100% 117.27	117.47	—
100% 95.20	95.35	—
100% 2.51	5.52	—
100% 4.80	2	—

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 28. avgusta 1908.

Pšenica za oktober	za 50 kg K	11.04
Rž za oktober	za 50 kg K	9.22
Koruzna za maj 1909	za 50 kg K	7.21
Oves za oktober	za 50 kg K	7.96

Meteorološko poročilo.

Vidna nad morjem 206. Srednji tlačni tlak 786.9 mm

avgusta	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
27	9. zv.	735.9	17.9	sl. sever.	jasno
28	7. zv.	735.9	13.4	sl. vzh.	megla
	2. pop.	734.0	26.3	sr. jug	del. obl.

Srednja večerajšnja temperatura 18.7°, norm. 17.6°. Padavina v 24 urah 0.0 mm.

Makso Milan Jeglič

3009

Tužnim srcem naznanjam vsem znancem in prijateljem prežalostno vest, da je moj iskreno ljubljeni sinček

Makso Milan Jeglič

danes zjutraj ob 5. po daljši, mučni boleznii, v starosti 16 let, previden s tolažili vere, v tukajšnji hiralnici sv. Jožefa mirno preminil.

Pogreb nepozabnega mi sinčka bode jutri, v soboto, dne 29. avgusta ob polu 5. popoldne iz hiralnice, Radečkova cesta št. 11 na pokopališče k Sv. Križu.

Bodi mu prijazen spomin!

Ljubljana, 28. avgusta 1908.

Ana Jeglič
žalujoča mati.

Več 3024-1

klepar. pomočnikov

sprejme takoj **Frane Loučar**, kleparaki mojster v Spodnji Štiki št. 66.

Liče se

stanovanje

s 4 do 5 sobami in postranskimi prostori ter po možnosti s vrtom ali dvoriščem za 15. september, 1. oktober ali 15. oktober. 3005-1

Ponudbe na uprav. „Slov. Naroda“ pod znakom „L. B. S.“

5000 kron zaslužka

plačam onem, ki mi dokazuje, da moja šušerna zbirka

600 kosov samo za 5 kron

ni priložnostni nakup iz zbirke!

Pristna švicarska pat. sist. **Rooskop šopna ura**, točno regul. in ki natančno gre, s 3letno tvorniško pisemno garancijo; ameriška double-silata oklepna veržica; 3 amer. double-silata prstana (za dame in gospode); angl. poslačena garnitura: manšetni, ovratniški in naprtni gumbi; belni amer. keoni nožek; elegantna avinata kravata najnovjšega kroja, barva in vzorec po želji; prekrasna naprava igla s similit-briljantom; mična damska damska broža, poslednja novost, koristna šopna toaletna garnitura; elegantna pristno usnj. denarnica; par amer. buttonov s imit. kraljstvom kamnom; pat. angl. vremenski tlakomer; salonski album s 36 umetn. ter najlepšimi pogledi sveta; prekr. koljé za na vrat ali v lasih iz pristnih jetrovskih biserov; b. indiskih čarovnikov — razvedre vsako družbo in še 360 rasl. predmetov, koristnih in nestrpljivih pri vsaki hiši — sastonj. Vse skupaj s eleg. sist. **Rooskop šopna ura**, ki je sama dvakrat toliko vredna, samo 5 kron. Po povzetju ali denar naprej (tudi znakom) pošilja

S. URBACH, svetovna razpošiljalnica.
Krákov št. 57.

N. B. Kdor naroči 3 savitka, mu pridenom sastonj prima angl. britve ali 6 najš. šopnih roboev. Za neugajajoče denar takoj nazaj, vsak riziko torej izključen. 3002

Primarius dr. V. Gregorič
Ljubljana

kronska ustna voda

EUODIN

Zakonito varovano.

Specialiteta za kadičce.

10 do 15 kapljic v kozarec vode.

Cena 2 kroni.

Glavna zaloga v lekarni
Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Samo 6 dni

Havre-New York

Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz, Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje za vse slovenske pokrajine

Ed. Šmarda

oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ljubljana Dunajska cesta 18 Ljubljana

v novi hiši „Kmetške posejilnice“, nasproti gostilne pri „Figovcu“.

Oes. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. maja 1908. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.:

5-50 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica, d. ž., Trst c. kr. drž. žel. (ob nedeljah in praznikih do Trbiža).

7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožčico, Celovec, Prago.

7-07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-26 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

11-38 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorico drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec.

1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

7-25 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožčico).

Odhod iz Ljubljane drž. kolodvor:

7-28 zjutraj. Osebn. vlak v Kamnik.

2-05 popoldne. Osebn. vlak v Kamnik.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v Kamnik.

10-50 ponoči. Osebn. vlak v Kamnik. (Samo ob nedeljah in praznikih.)

Odhod v Ljubljano drž. kolodvor:

6-56 zjutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Jesenic, Gorice, Trsta, Tržiča.

8-34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

11-22 predpoldne. Osebn. vlak iz Praga Celovca, Beljaka juž. žel., čez Podrožčico in Trbiž, Gorice drž. žel., Jesenic, Tržiča.

2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

3-56 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Gorice drž. žel., Trsta drž. žel., Jesenic, Tržiča.

6-50 zvečer. Oseb. vlak iz Praga, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Jesenic.

8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenic, Tržiča.

11-50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Trst drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenic.

Odhod v Ljubljano drž. kolodvor:

6-46 zjutraj. Osebn. vlak iz Kamnika.

10-59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika.

6-10 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika.

9-59 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih.)

(Odhodi in prihodi so označeni v srednje-evropskem času.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Več 3007-1

šestošolec

se takoj sprejme kot aspirant v lekarni **Josipa Močnika** v Kamniku.

Glavnik za barvanje las.

Z navadnim česanjem izbremenimo sive ali rdeče lase v pristno svetlo plavo, rjavo ali pa črno! Popolnoma neškodljiv! Se rabi lahko leta in leta.

Na tisoče v rabi! Komad 5 K. Razpošilja

J. Schüller na Dunaju II/2
Kurbauergasse št. 4/30. 2396

2716 Glavna zaloga v lekarni 19

Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Primarius dr. V. Gregorič
Ljubljana

kronska ustna voda

EUODIN

Zakonito varovano.

Specialiteta za kadičce.

10 do 15 kapljic v kozarec vode.

Cena 2 kroni.

Glavna zaloga v lekarni
Ub. pl. Trnkóczyja v Ljubljani.

Samo 6 dni

Havre-New York

Francoske prekomorske družbe.

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz, Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje za vse slovenske pokrajine

Ed. Šmarda

oblastveno potrjena potovalna pisarna

Ljubljana Dunajska cesta 18 Ljubljana

v novi hiši „Kmetške posejilnice“, nasproti gostilne pri „Figovcu“.

Oes. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. maja 1908. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. žel.:

5-50 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Gorica, d. ž., Trst c. kr. drž. žel. (ob nedeljah in praznikih do Trbiža).

7-05 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž., Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožčico, Celovec, Prago.

7-07 zjutraj. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

9-26 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

11-38 predpoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorico drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec.

1-05 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

3-45 popoldne. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

7-10 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

7-25 zvečer. Osebn. vlak v smeri: Tržič, Jesenice, Trbiž, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

10-40 ponoči. Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Podrožčico).

Odhod iz Ljubljane drž. kolodvor:

6-56 zjutraj. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Jesenic, Gorice, Trsta, Tržiča.

8-34 zjutraj. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

11-22 predpoldne. Osebn. vlak iz Praga Celovca, Beljaka juž. žel., čez Podrožčico in Trbiž, Gorice drž. žel., Jesenic, Tržiča.

2-32 popoldne. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

3-56 popoldne. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Gorice drž. žel., Trsta drž. žel., Jesenic, Tržiča.

6-50 zvečer. Oseb. vlak iz Praga, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Jesenic.

8-37 zvečer. Osebn. vlak iz Kočevja, Straže-Toplice, Rudolfovega, Grosuplja.

8-45 zvečer. Osebn. vlak iz Beljaka juž. žel., Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Trsta drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenic, Tržiča.

11-50 ponoči. Osebn. vlak iz Trbiža, Celovca, Beljaka (čez Podrožčico) Trst drž. žel., Gorice drž. žel., Jesenic.

Odhod v Ljubljano drž. kolodvor:

6-46 zjutraj. Osebn. vlak iz Kamnika.

10-59 predpoldne. Osebn. vlak iz Kamnika.

6-10 zvečer. Osebn. vlak iz Kamnika.

9-59 ponoči. Osebn. vlak iz Kamnika. (Samo ob nedeljah in praznikih.)

(Odhodi in prihodi so označeni v srednje-evropskem času.)

C. kr. ravnateljstvo državnih železnic v Trstu.

Natakarica na račun

liče stihbe tu ali na deželi. Gre tudi za hišo.

Ponudbe pod „Natakarica“ na na uprav. „Slovenskega Naroda“.

2027-1

Stanovanje

obstoječe iz 2 sob ter z vsemi pritliklji-nami liče mirna stranka z dežele za 1 oktober. 3221-1

Ponudbe je pošiljati do 1. septembra na naslov: J. Gnezda, poste restante, Ljubljana.

10.000 parov čevljev!

4 pari čevljev samo K 6.50.

Vsled ugodnega ogromnega nakupa se odda za to nizko ceno: par moških in par ženskih čevljev, črnih ali rjavih na trakove s močno sbitimi podplati, najnovjše oblike, dalje par moških in par ženskih modnih čevljev, elegantnih in lahkih.

Vsi 4 pari samo K 6.50.

Za naročitev sadostuje dolgot. 3014

Razpošiljanje po povzetju.

Izvoz čevljev **KOHANE**, Krakov št. 31.

Neugajajoče rad zamenjam

H. Volk
v Šoštanju, Štajersko.

Kemična pralnica

urejena z najnovjšimi stroji na par in elektriko se priporoča za snajenje vsakovrstnih oblek i. t. d.

Cene primerno nizke
Delo solidno.

Za vse v snajenje izročene stvari se jamči. 3010-1

Prezemnica oblek za Ljubljano

pri **J. MAGDIČU**
krojaču
Miklošičeva cesta št. 10.

Oddaja stavbe

nadzidanja enega nadstropja na šolsko poslopje na Gorici pri Mozirju.

Ustmena zmanjševalna dražba se bode vršila

v ponedeljek, dne 14. septembra 1908 ob 1. popoldne v šolskem poslopju na Gorici.

Stavba se bo oddala le nemu glavnemu stavbnemu podjetniku.

Izključna cena znaša **19.000 kron.**

Stavbni operat, obstoječ iz stavbnih načrtov, stroškovnika, stavbnega dovoljenja in stavbnih pogojev, je na vpogled razpoložen v šolski pisarni na Gorici in pri okrajnem šolskem svetu (okrajno glavarstvo) v Celju.

Vsak dražbenik mora pred pričetkom dražbe položiti varščino v znesku 1900 kron.

Krajni šolski svet na Gorici
dne 21. avgusta 1908.

Josip Praznik, načelnik.

Za vsako ceno prodajam

še do 31. avgusta 1908

vsa letna oblačila za dame, gospode, dečke in otroke.

„Angleško skladišče oblek“

O. BERNATOVIČ
v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

Dober

četrtemastni delavski sir

popolnoma goden v hlebih po 20 kg ima napredaj kg po 70 vin. po povzetju Parna mlekarna v Medvedah. 3020-1

Lovska psa

eden **prevellčar** kostanjeve barve, 4 mesece star, eden **jazbečar**, črne barve, eno leto star, oba lepe rase, sta napredaj. 3001-2

Naslov: „Lovec“ poste restante, Mirna peč, Dolensko.

Trgovski pomočnik

mešane ali tudi same manufakturne stroke, zmožen, bil že samostojen trgovec, želi svojo sedanjo službo premeniti do 1. septembra, najrajši kam na deželo. — Ponudbe naj se blagovolijo poslati pod „dežela“ na upravnitvo „Slov. Naroda“. 2952-3

Potniki, pozor!

Več potnikov za Kranjsko (gospodov in gospic) liče dunajska tvrdka za jako lukrativno podjetje proti proviziji. — Zaslužek na dan do 15 K. Kavcija v znesku 20 K je takoj položiti za kolekcijo. 3026 1

Predstavi naj se jutri in v nedeljo od 8. 10. ure dopoldne pri zastopniku A. Pliberšku v Ljubljani, v hotelu „Južni kolodvor“ soba št. 1.

Hotel „Južni kolodvor“
(A. Seidel.)

Jutri, v soboto, 29. avgusta velik **KONCERT**

popolne Ljubljanske društvene godbe

Začetek ob 8. Vstop prost.

Na obilen obisk vljudno vabita

Alfred in Josipina SEIDEL
hotelir

Podružnica v Spiljetu. Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Podružnica v Celovcu.

Del. glavica K 2.000.000. Stritarjevo ulico št. 2. Rezervni fond K 200.000.

sprejema vloge na knjižico in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.